

Certifikační schéma pro funkci metrolog ve státní správě

Účel, cíle a určení certifikačního schématu

Národní metrologický systém České republiky je nástrojem pro realizace společensky potřebné úrovně jednotnosti a správnosti měřidel a měření, resp. komplexem nástrojů, zahrnujících mimo jiné právní a technické předpisy, které generují požadavky na měření, jakož i okolnosti realizace měření, postupy zpracování a interpretace měření a jeho výsledků apod. Pro dosažení společenského cíle v oblasti měření, který má spočívat i v konfrontaci výsledků měření s limitem prezentovaným právně formulovaným a závazným požadavkem, je zcela primárním předpokladem, že požadavek je formulován z metrologického hlediska správně a uchopitelně. Tomuto předpokladu se tak musí dostat naplnění zcela průřezově ve všech oborech tvorby právních a technických předpisů a oborech vedení správních a podobných řízení. Zcela průřezově je tedy také potřebné, aby osoby zabývající se ve výše uvedeném smyslu státní správou disponovaly nezbytným rozsahem metrologické kvalifikace a tuto svou osobní odbornou způsobilost byly schopny prokázat důvěryhodným a obecně (v národním měřítku) akceptovatelným a respektovaným způsobem. Tato kvalifikace může být určena pro využití pro činnost s kontextem obecně (plošně) metrologickým, nebo může posloužit jako důkaz znalosti specifické problematiky státní správy v metrologii s vazbou na konkrétní obor měřidel nebo měření.

V některých praktických případech je prokázání metrologické kvalifikace v tomto rozsahu jedním z předpokladů potenciálně ovlivňujících kvalifikované a správné naplnění povinnosti zajišťovat jednotnost a správnost měření a vytvářet metrologické předpoklady pro ochranu zdraví zaměstnanců, bezpečnosti práce a životního prostředí, jak subjektům ukládá ustanovení **§ 18 písm. b) zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o metrologii“), v některých případech má tato kvalifikace využití při řídicí a kontrolní činnosti orgánů státní správy.

Certifikovanou funkcí ve smyslu tohoto schématu je funkce:

– **metrolog ve státní správě;**

přičemž z hlediska využití výstupů certifikace podle tohoto schématu existují, jak už je výše zmíněno, dvě dílčí kvalifikační úrovně, a to:

- metrolog ve státní správě *bez specifikovaného oboru měření*,
- metrolog ve státní správě *se zaměřením na specifikovaný obor měření*.

K funkci metrologa ve státní správě se v rámci tohoto certifikačního schématu vztahuje prováděcí *Program certifikace*, který doplňuje a propracovává toto certifikační schéma detailními požadavky na znalosti právních předpisů v metrologii a v relevantní části oblasti posuzování shody, znalosti všeobecné metrologie, systému managementu kvality a obecné požadavky na odborné znalosti v metrologii. *Program certifikace* dále zahrnuje i požadavky na znalost zvláštních právních předpisů, které jsou relevantní pro specifikovaný obor měření včetně problematiky posuzování shody v rámci transpozičních nařízení vlády týkajících se měřidel využívaných v daném oboru měření.

Specifikace certifikované metrologické funkce

Žadateli/uchazeči o certifikaci jsou fyzické osoby, zpravidla zaměstnanci orgánů státní správy, nebo vykonávajících činnost orgánů státní správy, kteří žádají o certifikaci pro metrologickou funkci:

– **metrolog ve státní správě;**

- *metrolog ve státní správě s obecnou působností*
pracovník s touto kvalifikační úrovní má předpoklady pro tvorbu metrologických systémů subjektů, jejich popsání a management jejich provozování, pro tvorbu a posuzování právních a podobných předpisů z metrologického hlediska, včetně obecné odborné metrologické

terminologie a návazností na právní předpisy pro metrologii, je schopen provádět činnosti v rozsahu certifikace, manažersky řídit a kontrolovat činnosti z hlediska předpisové základny metrologie;

➤ *metrolog ve státní správě se zaměřením na specifikovaný obor měření*

pracovník s touto kvalifikační úrovní prokazuje, že kromě technických znalostí ve specifikovaném oboru měření má i znalosti právní úpravy metrologie, obecné odborné metrologické terminologie, je schopen provádět činnosti v rozsahu certifikace, vypracovávat odborné a systémové dokumenty z hlediska metrologie oboru, řídit a kontrolovat metrologické činnosti v daném oboru měření.

Certifikát pro funkci metrolog ve státní správě se zaměřením na specifikovaný obor měření je v praxi obvykle využíván pro doplnění kvalifikačních důkazů odborné způsobilosti v metrologii pro specifikovaný obor měření, pokud kvalifikační požadavky prezentované tímto certifikačním schématem nebyly součástí požadavků pro získání odborné kvalifikace, popř. k prokázání odborné způsobilosti ke specifikované činnosti ve specifikovaném oboru měření, je-li do procesu certifikace odpovídajícím způsobem zahrnuta i praktická zkouška.

Vzdělání a praxe

Požadavky na vzdělání nejsou pro účely této certifikace explicitně stanoveny (jsou plně v kompetenci managementu subjektu), avšak je specifikována minimální dosažená úroveň vzdělání a minimální délka praxe v daném oboru, resp. v dané činnosti. Požadavky se stanovují takto:

Kvalifikační úroveň - certifikovaná funkce	Požadované vzdělání	Požadavky na praxi v metrologii
E Metrolog ve státní správě	V / ÚSO / ÚS	6 měsíců

Žadatel s žádostí o certifikaci přikládá kopii dokladu o svém nejvyšším dosaženém vzdělání a prokazuje dobu praxe čestným prohlášením obsahujícím ověřitelné údaje.

Výcvik

V praxi může účast na odborném školení za účelem získání nových a zejména aktuálních znalostí v metrologii či specifikovaném oboru měření být výhodou z hlediska prokázání splnění požadavků certifikačního schématu a získání *Certifikátu*, avšak rozhodně není podmínkou pro zahájení procesu certifikace či udělení *Certifikátu*.

Požadavky na schopnosti a nezbytné předpoklady

Je nezbytné, aby certifikovaná osoba prováděla stanovené činnosti kvalifikovaně a pečlivě a byla schopna průběžně udržovat svoje znalosti metrologické předpisové základny průběžně i samostudiem. Tyto principy jsou zahrnuty do požadavků na odborné znalosti; jinak zvláštní požadavky na schopnosti a zvláštní předpoklady nejsou pro uvedené certifikované funkce stanoveny.

Požadavky na znalosti při certifikaci

Za základní se považuje znalost zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů a navazujících prováděcích vyhlášek. Znalost relevantních předpisů, dokumentů a norem je specifikována v dokumentu 0320-PC-0100 *Požadavky na úroveň znalostí legislativy, předpisů a norem*.

Proces certifikace

Proces certifikace, který je podrobně popsán v *Programu certifikace*, zahrnuje prověření:

- znalostí z legislativy v metrologii (test a ústní zkouška);

- znalostí z všeobecné metrologie a systému managementu kvality (písemná zkouška a ústní zkouška);
- odborných znalostí (praktická zkouška, je-li ve vztahu k rozsahu certifikace a působnosti certifikované osoby relevantní);

V případě splnění požadavků je uchazeči vydán *Certifikát* kvalifikační úrovně „E“, s platností pět let.

V případě nesplnění požadavků může uchazeč požádat o opakování certifikace v plném rozsahu v novém termínu.

V případě částečného nesplnění požadavků na certifikaci (neuspění v jedné ze samostatně hodnocených částí zkoušky) bude uchazeči umožněno opakování pouze této části.

Tyto úkony jsou zpoplatněny, a účtovány jsou i náklady za rozpracovaný, ale nedokončený proces certifikace.

Proces certifikace musí být ukončen do šesti měsíců ode dne konání první zkoušky, jinak musí být certifikace opakována v plném rozsahu výše uvedených požadavků.

Po dobu platnosti *Certifikátu* se provádí dozor nad výkonem činnosti certifikovaných pracovníků vyhodnocováním informací z dotazníku vyplněného a odeslaného držitelem *Certifikátu* průběžně při změně údajů o držiteli *Certifikátu* a při uplatnění žádosti o recertifikaci. Aktivní dozor na místě provádí certifikační orgán mimořádně na základě stížnosti uplatněné zákazníkem.

Proces recertifikace

Při recertifikaci s prodloužením platnosti *Certifikátu* o pět let, pokud se nemění jeho rozsah, se prověřují

- znalosti z legislativy v metrologii (test a ústní zkouška),
- znalosti z všeobecné metrologie a systému managementu kvality (písemná zkouška a ústní zkouška),
- praktické dovednosti (praktická zkouška, je-li ve vztahu k rozsahu certifikace a působnosti certifikované osoby relevantní).

Podmínkou prodloužení platnosti *Certifikátu* je trvalý výkon certifikované funkce.

V případě splnění požadavků je uchazeči vydána nová verze *Certifikátu* s prodlouženou platností o pět let.

V případě nesplnění požadavků může uchazeč požádat o opakování recertifikace v plném rozsahu v novém termínu.

V případě částečného nesplnění požadavků na recertifikaci (neuspění v jedné ze samostatně hodnocených částí zkoušky) bude uchazeči umožněno opakování pouze této části.

V případě změny rozsahu *Certifikátu*, např. při zásadní změně principu měření nebo na základě požadavku držitele *Certifikátu*, může být při recertifikaci rozsah *Certifikátu* rozšířen.

Rozšíření rozsahu *Certifikátu* může být provedeno i mimo řádný termín recertifikace. V tomto případě se provede pouze prověření odborných znalostí (písemná zkouška a ústní zkouška) a prověření praktických dovedností, je-li to relevantní. V případě splnění požadavků je vydán *Certifikát* s novou specifikací rozsahu, ale s původní platností.

Tyto úkony jsou zpoplatněny a účtovány jsou i náklady za rozpracovaný, ale nedokončený proces recertifikace.

Proces recertifikace musí být ukončen do šesti měsíců ode dne konání první zkoušky, jinak bude recertifikace opakována v plném rozsahu výše uvedených požadavků.

Pozastavení platnosti *Certifikátu*

Pokud ze strany držitele *Certifikátu* nebylo prokázáno, že dodržuje zásady správného použití *Certifikátu* nebo vykonává trvale certifikovanou funkci, může být platnost *Certifikátu* pozastavena.

Důvodem k pozastavení platnosti *Certifikátu* může být:

- zjištění, že nejsou dodržovány zásady správného použití *Certifikátu*,
- zjištění, že výkony jsou prováděny způsobem neodpovídajícím stanoveným postupům,
- zjištění vážných neshod při dohledu,

a to na dobu do odstranění nedostatků.

Odejmutí *Certifikátu*

V případě zjištění, že držitel *Certifikátu*

- neplní podmínky pro obnovení platnosti *Certifikátu*, tj. ve stanovené době neodstranil nedostatky,
- opakovaně porušil či porušuje zásady správného použití *Certifikátu*,
- dlouhodobě neprovádí činnost, pro kterou byl certifikován, nebo
- v *Certifikátu* jsou provedeny neoprávněné změny,

pak certifikační orgán může *Certifikát* odejmout.

Validace certifikačního schématu

Vlastníkem certifikačního schématu je Český metrologický institut.

Přezkoumávání aktuálnosti certifikačního schématu provádí pracovníci vrcholového vedení Certifikačního orgánu pro certifikaci pracovníků (COP).

Datum vydání: viz elektronický podpis

Zpracovala: Ing. Helena Baráková, vedoucí COP

Schválil:

elektronicky podepsáno dne 22. 7. 2025

doc. RNDr. Jiří Tesař, Ph.D.

generální ředitel Českého metrologického institutu